

ברכה מסאו פאולו,

כיצירה ספרותית יוכלו הקוראים למצוא בספר זה רגעי יופי ויצירה מרתקים. עוד לפני שצבי חזן עלה לישראל הוא הראה נטייה ספרותית עם פרסום ספרו "ילד בוכה", וזכה לשבחיה של דינה סילבֶּיֶה דה קֶרוֹז, הסופרת הברזילאית הנודעת. צבי, אשר חי כחלוץ בקיבוץ ברור חיל, התגלה תחילה כאדם יצירתי ואחר כך כאיש פוליטי. את נטיותיו הספרותיות הותיר ב"כספת פרטית", ופנה לפעול למען התנועה הקיבוצית ומאוחר יותר לטובת היחסים בין ישראל לברזיל. עכשיו, כש"תלה את נעליו", הוא שב למקורות חייו. הספר מתייחד במעברים חדים בין עבר להווה ובין עובדות לתחושות, כי חזן מערב את נטיותיו כסופר עם אלה של כותב הזיכרונות, וכך הופכים תיאוריו, חוויותיו וניתוחיו למעניינים, מאלפים ומרגשים.

הכרתי את שזן (כך אני קורא לו) בשנות השבעים. מישהו טלפן אלי וביקש לעזור לחבר קיבוץ ברור חיל, שעמד להיפגש עם הנהלת העיתון "אֶסְטָדוֹ דֵה סָאוֹ פָּאוּלוֹ" ולספר על ביקורו בברזיל ומטרתו. קבענו להיפגש והייתה זו אהבה ממבט ראשון. הצעתי להעניק למשפחת מסקיטה (בעלי העיתון) מדליה של שער הנגב. כמו כן המלצתי ששזן יוצג כ"מושל שער הנגב". קבענו את תאריך הביקור במערכת העיתון, הוא נפגש עם זוליו מסקיטה נטו ועם רוי מסקיטה. הייתה זו פגישה טובה, ולמחרת הופיעו בעיתונות ידיעות חיוביות על ביקורו.

מאוחר יותר טלפן אלי שזן מישראל ואמר שלדעתו חשוב להכין תכנית של ברית "ערים תאומות" בין שער הנגב לבין עיר בברזיל. חשבתי מיד על קמפינס, שבה כיהן אֹרְסֵטֶס קוֹאֶרְסֵיָה כראש העיר. באותה תקופה הוא היה סגן מושל מדינת סאו פאולו וקיבל את הצעתי בסבר פנים יפות, אך במקום קמפינס הציע את סורוקבה. "העיר היא בגודל סביר", הבטחתי לשזן. כמפורט בסיפורו הנחמד של שזן, פרוטוקול "הערים התאומות" נרשם ונחתם בעת ביקורו של סגן המושל קוארסיה בישראל ב-1983. חתמו עליו ראש העיר סורוקבה, פלביו שבס, שהיה חבר באותה משלחת ושזן מטעם המועצה האזורית שער הנגב. הפרוטוקול אושרר בעת ביקורו של שזן, שנה לאחר מכן, בסורוקבה. הידידות בין קוארסיה ושזן התהדקה ונשארה איתנה עד היום.

טוב, כל הסיפורים הללו כלולים בספר. בעתיד חובה יהיה לחזור לסופר צבי חזן כאשר ננסה להבין את משמעות השנים הללו להנחת הגשר בין ישראל לברזיל. זאת כיוון שצבי ורעייתו אדית הבלתי נלאית עשו למען יחסי שתי המדינות יותר מכל דיפלומט אחר. ואני סוף סוף גיליתי שחזן נולד דיפלומט.

הנריקה ולטמן

סופר ועיתונאי

סאו פאולו, יולי 2005